

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Tidavads förskola

Läsår 2023/2024

Antagen
Mariestad
2023-10-02

Typ av styrdokument: Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Beslutsinstans: Rektor för förskolan

Datum för antagande: 2023-10-02

Diarienummer:

Dokumentet gäller för: Tidavads förskola

Giltighetstid: 2023/2024

Tidpunkt för aktualisering: Höstterminen 2023

Dokumentansvarig: Rektor för förskolan

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	10
3.1 Metod/kartläggning	10
3.2 Kränkande behandling	11
3.3 Sexuella trakasserier	12
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	13
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	16
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	20
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	20
4.2 Medarbetares delaktighet.....	20
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	20
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	21
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn	21
5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn	21
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn ...	23
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	24
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	25
5.6 När verksamheten diskriminerar barn	25
6. Referenser	25
7. Bilagor	26
7.1 Definitioner.....	26
7.2 Lagstiftning och styrdokument	28
7.3 Anmälningsskyldighet	29

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tidavads förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Tidavads förskola	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Vi pedagoger reflekterar kring hur vi bäst kan möta varje barn utifrån sina egna förutsättningar och behov.	Ja
Vi pedagoger hjälper barnen att sätta ord på och förstå sina- och andras känslor.	Ja
Vi arbetar med att motverka könsmönster som begränsar barnens val- och lärande.	Ja
Vi som pedagoger ska föregå med gott exempel i alla situationer i utbildningen.	Ja
Arbeta med att uppmärksamma och synliggöra traditioner, språk och andra kulturer för barnen.	Ja
Vi kommunicerar planen mot diskriminering och kränkande behandling till vårdnadshavare.	Ja

All personal ser och reagerar på eventuell kränkning och diskriminering.	Ja
Vi som pedagoger arbetar för att utforma de pedagogiska miljöerna så att de tilltalar alla oavsett kön och intressen.	Ja
Att belysa sexuell läggning, könsens lika värde för barnen samt olika familjekonstellationer.	Ja
Undvika att barnen exponeras vid toalett- och blöjbyten	Ja

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Rektor ansvarar för att ärenden rörande kränkning/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier rapporteras till huvudmannen.

Under verksamhetsåret 22/23 har det inte inrapporterats några anmälningar om kränkningar/trakasserier/sexuella trakasserier. Pedagogerna har arbetat aktivt och metodiskt för att skapa god atmosfär i barngrupperna för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Främjande:

Vi reflekterar med varandra kring hur vi ska bemöta barnen och deras olika behov. Vi är lyhörda för vårdnadshavarna då det är de som känner barnet bäst. Vi har ett samarbete med vårdnadshavarna kring hur det fungerar för barnet på förskolan. Under Introduktionen är det viktigt att vi är lyhörda inför vårdnadshavarna för att kunna möta barnens behov och för att ge de bästa förutsättningarna för både barn och föräldrar att känna sig välkomna. Vi tar hjälp av specialpedagog i de fall där vi känner att vi behöver extra stöttning i hur vi ska bemöta barnet och i andra fall har vi ett samarbete med vårdnadshavarna och specialpedagogen. Detta har bidragit till att vi mer medvetet kunnat möta varje enskild individ utifrån en förståelse ur många perspektiv, samt skapa förutsättningar för barnen att mötas i möten som främjar relationer. Vi har under året haft återkommande främjande samtal med vår specialpedagog. Vi

upplever att det lett till en samsyn i det lilla arbetslaget och funnit arbetsätt som skapar tydlighet, trygghet och tillit. Detta ser vi även skapat förutsättningar för att barnen ges större ansvar som gör att de utvecklas och växer. Svaren i Föräldraenkäten visade att vi har ett förtroende kring vår verksamhet och att vårdnadshavarna känner en trygghet att ha sina barn hos oss. Reflektionsstunderna med vår pedagogiska handledare hjälper oss att vända och vrida på de situationer vi hamnar i under dagarna och vi får reflektera över vad och hur vi gör. Även kvällsföreläsningen med specialpedagogen om Nya känsluskolan gav oss nya tankar.

Hemvisterna arbetar aktivt med att dela sig i mindre sammanhang för att skapa förutsättningar för pedagogerna att möta varje barn utifrån sina egna förutsättningar och behov. Vi upplever att det är svårt att dela in barnen i mindre grupper när vi enbart är två pedagoger. Genom att vi är tre pedagoger kan vi dela upp oss i fler rum. I det mindre sammanhanget ges vi mer tid och närvaro med barnen där vi kan möta dem samt stötta dem i deras sociala sammanhang och kommunikation med varandra. Grupperna varierar i storlek och sammansättning vilket skapar möjligheter till att mötas i nya konstellationer. Detta arbetsätt ser vi har påverkat grupperna positivt.

Vi ser att det sker ett kollegialt lärande där barnen över åldrarna ger och tar i samspelet med varandra, där olikheterna blir en tillgång för varje ålder. Det har vi sett gjort att alla barn pratar positivt om de yngre på ett sätt som vi ser i andra ålder grupper kan märkas negativt.

Vi pedagoger kan genom vår närvaro möta barnen och stötta dem i att sätta ord på och förstå känslor. På så sätt kan barnen utveckla en större förståelse kring sina och andras känslor. Vi finns nära barnen i deras lekar och delar upp oss i de rum eller miljöer som barnen befinner sig i för att vara behjälpliga och stötta barnen i samspelet med varandra. Vi hjälper dem att sätta ord på sina och andras känslor i leken och i samspelet med varandra. I de situationer som uppstår så reflekterar vi tillsammans med barnen om hur det känns och hur kompiserna känner, för att utveckla deras förståelse kring känslor. Att det är okej att känna känslor men att man måste hantera dem på ett sätt så att kompisarna inte skadas eller tar illa vid sig. Detta har vi mycket diskussioner om och nu när barnen känner varandra väl blir konflikterna starkare och ihärdiga/djupare. Vi kan få givande samtal om konflikter i efterhand och vi har sett att barnen lär av detta i samspel med varandra. För att möta barnen i sina känslor och funderingar använder vi oss av olika metoder för att tydliggöra detta område. Exempelvis Kompisböckerna, ur.se, känslbilder och samtal och TAKK.

Vi reflekterar kring vår samsyn kring genus och utgår ifrån varje individ inte beroende på vilket kön de är. Vi tänker på att vara normkritiska och motverka gamla könsmonster genom att tänka på att lärmiljöer passar till alla och till

många olika sorters lekar. Vi fortsätter att utveckla våra miljöer utifrån intresse och projekt. Barnen väljer vart de vill vara utifrån det intresse de har för stunden och alla barn leker tillsammans. Vi använder utklädningskläder till roller som passar intressen hos barnen och har köpt in flera olika djurkläder för att berika rolleken. Vi upplever att barnen leker rollekar mer och mer där barnen tar olika roller utifrån vad de vill vara och inte utifrån kön.

Vi är trygga i vårt förhållningssätt kring att bemöta barnen utifrån att de alla är barn och inte utifrån kön. Uppmärksammar vi något kring t.ex. klädval så pratar vi om vad vi ser på tröjan istället för en genusvärdering i varför det är just ett specifikt motiv på tröjan. Barnen uppmärksammar inte varandra på vilket kön de har utan mest gör konstaterande, jag är en kille eller jag är en tjej.

Vi upplever att barnens val i leken inte speglas av könstillhörighet utan mer kring kompisrelationer. Även här ser vi vikten av vår närvaro, och att det stödet vi ger i olika situationer hjälper barnen i olika nya sociala konstellationer. I vårt projekt har vi sett till att alla oavsett kön är med på lika villkor. Vi lyfter individens val och lärande och har en uppmärksamhet kring situationer där könsmonster lätt träder fram, lägger oss neutralt i frågan och tar tag i diskussioner när det blir.

"Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och icke-konfessionell" (Lpfö 18, sid.6).

Att agera som goda förebilder handlar om att skapa förutsättningar för alla att lyckas och att vi genom att skapa mindre sammanhang kan skapa lugnare och mer lustfyllda stunder. T.ex. rutinsituationen i hallen som i många fall kan vara stressande och hamna i mycket tjat och hårda toner, blir till en mer tillåtande miljö där vi kan mötas, kommunicera och lyckas genom ett positivt agerande. Vi tänker på hur vi agerar mot varandra, barn och vårdnadshavare. Med ett trevligt bemötande och genom att vara inkännande har vi skapat en bra atmosfär.

Vi pedagoger ska vara goda föredömen för barnen i alla situationer under dagen och föregå med gott exempel genom att inte prata eller agera kränkande om vuxna eller barn. Vi föregår med gott exempel och diskuterar pedagoger emellan så att vi är eniga i frågor som gynnar barnen för att ha en samsyn. Vi pedagoger samspelar med barnen i miljöerna på ett sätt som inte avbryter dem negativt i processerna. I de samspelen skapar vi närvaro som motverkar konflikter och kränkningar. Samtidigt behöver jag som pedagog få ta beslut som gynnar det enskilda barnet kontra gruppen om beslutet går att genomföra och lyfter barnen i sin självbild. En långsam process inom normer och värden är att vi uppmuntrar barnen till att lyssna på varandra och ge varandra taltid.

Vi har under året uppmärksammat och synliggjort traditioner när de är aktuella. Detta skapar upplevelser och en början till att beröra våra svenska traditioner. Olika språk och kulturer är inget som vi upplever att vi möter naturligt i vår undervisning utan behöver mer medvetet beröras genom t.ex. litteratur och Polyglutt. Vi hör att barnen är nyfikna och medvetna om att det finns andra språk. De större kulturella svenska traditionerna vi har som jul, lucia, påsk med mera firar vi genom att skapa upplevelser för barnen på vårt sätt. 4-6 åringarna fick innan jul möjlighet att medverka på en jul-vandring som svenska kyrkan anordnade. Barnen reflekterade och återkopplade länge efter besöket och vi hade samtal om historien.

Förebyggande:

Förskolans rektor har kommunicerat planen på föräldramöte. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns upphängd i vår hall och även i våra digitala kanaler för vårdnadshavarna.

Oavsett om vi är inne eller ute delar vi pedagoger upp oss för att kunna vara där barnen är och finnas till som stöd vid behov eller då konflikter uppstår. Vi har dagliga samtal med vårdnadshavare där vi ser vikten av en god kommunikation om deras barn och om det är något speciellt som vi eller vårdnadshavarna behöver dela med sig av för att kunna möta deras barn på bästa sätt. Även läroplanen trycker på att vi ska samarbeta med vårdnadshavare, diskutera regler och förhållningssätt och främja barnets utveckling så att det blir en ansvarskännande människa och samhällsmedlem. Vi pedagoger placerar oss i sammanhang där barnen är för att kunna uppmärksamma och agera om kränkning sker. Vi ser att när barnens små stunder av utforskande och tänkande fylls av uppmärksamhet från oss pedagoger är det konfliktförebyggande. Vi personal uppmärksammar direkt om vi ser aktiviteter som kan mynna ut i en kränkning eller diskriminering. Beroende på vad det är så agerar vi när det är läge.

Vi jobbar ständigt för att utveckla våra lärmiljöer utifrån barnens intressen och projekt där vi tillsammans tränar på att utveckla ansvar och solidaritet med varandra kring miljö och material. Miljön ska vara lätt att ändra samtidigt som den ska locka till ett kontinuerligt utforskande och upptäckande. Allt för att skapa ett så demokratiskt klimat som möjligt i gruppen. Att se att vi är olika och har olika förutsättningar men att vi hjälps åt och respekterar varandra. Vi förändrar i våra lärmiljöer ifall vi märker att det blir en konfliktfylld miljö. Vi ändrar dem då utifrån våra observationer kring hur barnens samspel ser ut i miljön.

Miljöerna utvecklas hela tiden och vi ser att alla barn är i alla miljöer oavsett kön och att alla barn i gruppen leker tillsammans utifrån det som de är intresserade

av. Vi väljer att förändra våra miljöer över tid och låter barnen känna in miljöerna innan och inte ändrar om för snabbt. Christian Eidevald och Agneta Wallander (2016) menar att rummet och dess material inbjuder barnen till ett handlande och att detta handlande står i ständig förändring beroende på att barn och barngrupper ständigt förändras. Miljön, det vill säga rummets, materialet och dess användning samt rutiner och regler bör därför omförhandlas kontinuerligt utifrån barnens växlande nyfikenhet och intresse (Rum för lärande av Katinka Vikingsen, 2020).

Vi diskuterar sexuell läggning, köns lika värde samt familjekonstellationer när barnen själva tar upp eller berör det. De har till exempel funderat och diskuterat med varandra kring vem man får gifta sig med och inte. Vi pedagoger kan bli mer medvetna kring hur vi belyser detta för barnen. Vi tänker på hur vi benämner och bemöter dem, vilket vi upplever skapar förutsättningar för barnen att de blir bemötta utifrån vem de är som individ och inte utifrån kön.

Vi pedagoger finns med i hallen när många ska gå på toaletten. Vi diskuterar med barnen om att man måste få vara ifred på toaletten och vi uppmuntrar barnen till att i alla fall stänga dörren litegrann för att inte exponeras för de andra barnen. Barnen uppmuntras till att knacka och fråga om någon är på toaletten, då de flesta barn inte vill låsa om sig. Vårt arbetssätt kring toalettsituationer som vi tagit fram tillsammans med barnen har gett goda resultat i form av nästintill noll konflikter till toalett. De knackar och lyssnar om någon sitter där. Barnen har även tagit till sig att man måste markera och stå upp för sig själv om man inte vill att någon står och tittar på en i dörrspringan. När det väl händer pratar vi om det och konflikterna minskar. Vi pedagoger behöver tänka till kring hur barnen exponeras vid blöjbyten/ pottsittning i vårt skötrum/toalett. I dagsläget är det öppet och hur man än gör så exponeras barnet så länge det är andra personer där i rummet. I möjligaste mån undviker vi blöjbyten när många föräldrar och syskon passerar exempelvis på morgonen.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Undersökningen på Tidavads förskola utgår från olika typer av metoder för att synliggöra de risker och hinder som kan uppstå i vår pedagogiska verksamhet. De metoder vi har använt oss av är gemensamma reflektioner på enheten och diskussioner i arbetslaget samt observationer.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Risken finns att barn hamnar i situationer, när barnen leker/samspekar, där de känner sig kränkta. Oplanerade händelser för personalen ökar risken för kränkande behandling bland barnen.</p> <p>Ett hinder vi ser i verksamheten är att/i situationer när vi inte är tillräckligt med personal närvarande kring barnen och därför kan missa en kränkningshändelse.</p>	<p>Vi är närvarande pedagoger för att kunna se och höra vad som händer i barngruppen. Vi tar omedelbart tag i konflikter som uppstår mellan barnen för att undvika kränkande behandling. Vi pratar mycket tillsammans med barnen om hur en bra kompis ska vara och vikten av att bemöta varandra med respekt.</p> <p>Vi har identifierat risker för barnen att bli utsatta för kränkande behandling. För att motarbeta detta behöver vi vara mer rörliga ute på gårdarna samt ha en god kommunikation pedagoger emellan för att kunna förutse situationer där vi inte kan se alla barns samspel. Vi är närvarande pedagoger för att kunna se och höra vad som händer i barngruppen. Vi tar omedelbart tag i konflikter som uppstår mellan barnen för att undvika kränkande behandling. Vi pratar mycket tillsammans med barnen om hur en bra kompis ska vara och vikten av att bemöta varandra med respekt.</p> <p>Det är det viktigt att vi uppmuntrar barnen att de ska säga STOPP när någon gör eller säger något som inte känns bra eller som de inte känner sig bekväma med. De äldre barnen hjälper varandra om det uppstår konflikter och kan hämta en pedagog för hjälp. Vi uppmuntrar barnen till ett positivt samspel för att undvika att någon känner sig kränkt eller utanför. Att diskutera med barnen tidigt i åldrarna om känslor, empati och skapa förståelse</p>

	för andra, är även det en viktig del i det förebyggande och främjande arbetet.
--	--

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Vi ser en risk i att barnen känner sig kränkta eller obekväma om de exponeras för andras blickar och kommentarer under blöjbyten och toalettbesök.</p>	<p>Vi ser att det extra viktigt att vi pedagoger finns med i alla miljöer där barnen är eller har så pass god insyn så att kränkning undviks.</p> <p>För att undvika sexuella trakasserier mellan barnen är vi pedagoger de bästa förebilderna igenom förhållningssätt- och kommunikation. I användandet av läsplattformen Polyglutt kan vi pedagoger lyfta böcker där vi kan ha olika boksamtal och diskussioner.</p> <p>När barnen sitter på toaletten med öppen dörr eller i våra utrymmen för blöjbyten går ofta vårdnadshavare, vaktmästare, lokalvårdare förbi. Vi pedagoger har ett ansvar att skyla barn som vi märker berörs extra av att inte kunna sitta ensamma eller ligger på skötbordet under blöjbytet.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Vi ser en risk att vi pedagoger hamnar i gamla normer utan att utmana dem. Vi ser även en risk i att barnen utesluter varandra pga. kön.</p>	<p>Vi lyfter fram varje barn som värdefullt och med värdefulla egenskaper, för alla, oavsett kön, ålder och storlek. Vi pedagoger behöver vara tydliga i att vi ser barnen som olika individer och inte utifrån sexuell läggning eller kön.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi ser en risk för oss pedagoger i att falla tillbaka i äldre stereotypa mönster. Risk finns att det kommer kommentarer kring barnen från kompisar, vårdnadshavare, familjens umgängeskrets och pedagoger om t.ex. kläder eller frisyrer (barnets sociala uttryck) som skulle kunna uppfattas som kränkande och utpekande.</p>	<p>En möjlig orsak till att vi ser en risk inom detta område för barnen är att alla barn och vuxna har en egen ryggsäck med erfarenheter och nedärvda normer som formar barnens tankar och uttryck. Vi lyfter området för vårdnadshavare för att öppna upp tankar för att barnen har rätt till sitt eget sociala uttryck. Vi behöver uppmärksamma vad barnen identifierar sig med i dagens samhälle. T.ex. olika seriefigurer, spel, barnprogram, för att kunna utmana barnen i detta och uppmärksamma varje individs intresse. Då kan vi samtala om värden och likheter och skillnader.</p>

<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>På Tidavads förskola har vi få antal barn med annan etnisk tillhörighet och religion. Vi har identifierat en risk att våra barn inte får förståelse och insikt om andra kulturer och värderingar.</p>	<p>Ett hinder för oss på Tidavads förskola är att barnen inte möts av människor med annan etnisk tillhörighet i lika stor utsträckning som på andra mer centrala förskolor. För att ge barnen en annan bild trots olika utseende och bakgrund och göra barnen medvetna om människor med annan etnicitet använder vi oss av litteratur på olika sätt. Vi samtalar om olika levnadssätt. Vi arbetar för att barnen ska få möjlighet att utveckla sin förmåga att leva sig in i och respektera andra kulturer och värderingar. Vi för diskussioner i arbetslagen om material och hur man kan göra det synligt.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Vi har identifierat en risk att våra barn inte får förståelse och insikt om andra kulturer och värderingar. Detta kan bero på att vi är en förskola ute på landsbygden där den största andelen barn och deras familjer pratar svenska- och är födda i Sverige.</p> <p>Pedagogerna har inte stor erfarenhet av andra kulturer, religioner eller modersmål därför ser vi en risk för att barnen inte erbjuds kontakt med andra religioner eller trosuppfattningar.</p>	<p>På Tidavads förskola har vi få antal barn med annan etnisk tillhörighet och religion. Vi har identifierat en risk att våra barn inte får förståelse och insikt om andra kulturer och värderingar.</p> <p>En risk är att vi pedagoger inte har tillräckligt stor kunskap om andra religioner och trosuppfattningar.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p>	<p>Vi anpassar vår verksamhet för att passa alla individers olika behov och bemöter frågor som uppstår. I samarbete med specialpedagog får vi råd och</p>

<p>Vi ser att det finns en risk att vi inte kan tillgodose barnets behov beroende på vilken funktionsnedsättning de har.</p> <p>Risken finns även att barn med en funktionsnedsättning blir kränkta av andra barn eller pedagoger när kunskapen kring barnets behov inte är tillräcklig eller att funktionsnedsättningen inte syns, t.ex. NPF.</p>	<p>stöd i barnets omsorg och utbildning. Vi har en anpassad miljö för personer med funktionsnedsättning och arbetar för att inkludera alla. Tidavads förskola arbetar starkt med att barnen ska känna till och känna trygghet med alla pedagoger.</p> <p>För att kunna möta den enskilda individens behov, för vi en dialog med vårdnadshavarna om det specifika barnet och hur det påverkar dess vardag. Vårdnadshavarna känner sitt barn bäst. Lyssna på barnet och främja barnets egen självständighet.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Vi ser en risk i att någon ifrågasätter ens sexuella läggning som inte anses vara normen.</p> <p>En risk är att vi pedagoger normaliserar en viss sexuell läggning genom att inte belysa att det kan se olika ut till exempel familjekonstellationer.</p>	<p>Vi pedagoger är neutrala kring människors sexuella läggning och att man får älska och tycka om vem man vill oberoende av könen. För att förtydliga och lyfta detta område kan vi använda oss av litteratur och föra diskussioner med barnen. Detta för att neutralisera frågan med barnen.</p> <p>Vi pratar och diskuterar med barnen om olika familjekonstellationer. Vi visar på hur olika familjer kan se ut och pratar om barnens olika familjeförhållanden på ett neutralt och öppet sätt utan dömande värderingar. Att finnas närvarande för barnen hoppas vi kunna läsa av barnens kroppsspråk och samtal i</p>

	situationer där de kan känna sig utsatta.
<p><i>Ålder</i></p> <p>Att vi inte i tillräckligt stor utsträckning tillgodoser de utmaningar som varje enskild individ behöver utifrån ålder är en risk som vi har identifierat på Tidavads förskola.</p> <p>En risk är att de äldre barnen ”ser ner” på de yngre barnen, t.ex. när de får flytta upp en avdelning, även barn som är jämngamla, när vi behöver blanda barn i olika åldrar på grund av organisation.</p>	<p>Vår pedagogiska verksamhet utgår från barnens förutsättningar och intresse. Vi utmanar barnen i olika aktiviteter för att skapa meningsfullhet och ett sammanhang där trygghet och lärande är i fokus oberoende av ålder.</p> <p>För att minimera denna risk planerar vi möten i de ”gamla” grupperna för att barnen ska känna en grupptillhörighet till sin åldersgrupp.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tidavads förskola	När påbörjas/ genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi pedagoger reflekterar kring hur vi bäst kan bemöta varje barn utifrån sina egna förutsättningar och behov.	Ständigt	Vi samarbetar- och är lyhörda inför vårdnadshavarna och tar även hjälp av	All personal

		specialpedagog vid behov.	
Vi pedagoger hjälper barnen att sätta ord på och förstå sina- och andras känslor utifrån ålder, mognad och funktionsvariation.	Ständigt	Vi är nära pedagoger som uppmärksammar känslor hos barnen och andra i olika situationer och på detta sätt hjälper dem att utveckla en bättre förståelse kring känslor.	All personal
Vi arbetar med att motverka könsmonster som begränsar barnens val- och lärande.	Ständigt	Vi pedagoger diskuterar och reflekterar kontinuerligt kring vår samsyn samt förhållningsätt kring genus för att uppmärksamma situationer där könsmonster lätt träder fram.	All personal
Vi som pedagoger ska föregå med gott exempel i alla situationer i utbildningen.	Ständigt	Vi som pedagoger ska föregå med gott exempel genom att inte prata illa om eller agera kränkande mot andra människor.	All personal
Vi uppmärksammar att vi alla är olika, exempelvis, lång, kort, olika hårfärg och hudfärg, olika humör, kognitiv förmåga och mognad.	Ständigt	Vi uppmärksammar barnen på våra olikheter i olika undervisnings- eller vardagssituationer	All personal
Arbeta med att uppmärksamma och synliggöra traditioner, språk och andra kulturer för barnen.	Ständigt	Vi uppmärksammar barnen på andra kulturer genom litteratur, i diskussioner som	All personal

		uppstår och riktat material.	
Vi informerar vårdnadshavare om planen mot diskriminering och kränkande behandling till vårdnadshavare samt hur vi arbetar med förskolas värdegrund.	Ständigt	Vi gör planen synlig i våra hallar, på föräldramöten, och genom Unikum med vårdnadshavarna.	All personal
Vi som pedagoger arbetar för att utforma de pedagogiska miljöerna så att de tilltalar alla oavsett kön och intressen.	Ständigt	Vi skapar lärmiljöer efter barnens intressen och utifrån allas olikheter.	All personal
Undvika att barnen exponeras vid toalett- och blöjbyten.	Ständigt	Vi pedagoger behöver anpassa verksamheten och rutiner så att barnen inte ska exponeras för förbigående vid blöjbyten/toalettbesök.	All personal
Planerade förebyggande åtgärder på Tidavads förskola	När påbörjas/ genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
All personal ser, reagerar och agerar på eventuell kränkning och diskriminering.	Ständigt	Pedagogerna sprider ut oss ute- och inne, för att ha en så stor uppsikt som möjligt. Vi pedagoger fördelar oss och delar barngruppen för att skapa mindre sammanhang där vi lättare kan upptäcka kränkningar både i ute- och inne miljön. Vid konflikter – kommunicerar vi respektfullt med barnen, inte	All personal

		skuldbelägga något barn utan att få de inblandades perspektiv på vad som händer. Se Giraffspråket	
Att belysa för barnen att olika är bra oavsett om det gäller sexuell läggning, köns lika värde, olika familjekonstellationer, kulturer m.m	Ständigt	Vi använder oss av polyglutt och annan litteratur. I samtal med barnen fångar vi upp och sätter ord på deras tankar. I leken kan vi påvisa och utmana barnen i de traditionella normerna.	All personal
Vi förändrar vår lärmiljö om vi ser att det skapas konflikter kring material.	Ständigt	När konflikter uppstår skapar vi ”nya” miljöer som kan fånga barnen till nya utmaningar	All personal
Vid kö och -väntsituationer kan kränkningar och konflikter uppstå t ex kö upp till maten, matkän, och vänta på att få gå ner till avd. efter maten.	Ständigt utvärdera nuläge	Ha rimliga krav och förväntningar på barnen. Har en medveten tanke och strategi med kö och -väntsituationerna.	Pedagoger
Vid staketet intill ”lilla” gården kan barnen komma undan vilket kan innebära att kränkningar uppstår.	Vid utelek	Som pedagog	Pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Genom att diskutera händelser och finna lösningar på problem i barngruppen blir de involverade i arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling tas fram gemensamt på enheten där all personal är delaktiga. Vidare för vi kontinuerliga diskussioner om planen för att hålla den levande. Alla pedagoger ska läsa igenom planen och vara insatta i den. Alla pedagoger är delaktiga i att framföra åsikter och ändringar som kan göras av planen. Föregående läsårs plan har legat till grund framtagandet av detta läsårs plan. Även kök och -städpersonal har varit delaktiga i framtagandet av planen. Rektor ansvarar för att planen följs upp som en punkt på APT. Varje månad följs de förebyggande och främjande åtgärderna upp i vår lärplattform Unikum.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Lägga ut planen mot diskriminering och kränkande behandling på Unikum och i våra hallar för läsning och möjlighet att påverka ha synpunkter på innehållet. Genom att visa och kommunicera planen på föräldramöte samt i hemvisternas hallar visar vi vårdnadshavare att- och hur vi kontinuerligt arbetar med frågor kring diskriminering och kränkningar på förskolan med barnen.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	pedagog
5.	Dokumentera händelsen	pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella	All personal

	trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra	Rektor

	professioner eller externa myndigheter.	
--	---	--

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att barn blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	
--	---	--

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/ information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för förskolan

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för förskola.

5.6 När verksamheten¹ diskriminerar barn

Informera ansvarig rektor.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakassier eller kränkande behandling.

Trakassier och sexuella trakassier

Trakassier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakassier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakassier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakassier och sexuella trakassier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakassier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakassier eller sexuella trakassier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning

- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.